

จัดหาทรัพยากรในงาน Book Fair อย่างไรให้ได้หนังสือเร็วและไม่เกินงบ?

Library Book Fair : How to Get Books Faster and Do Not over the Budget

นางสาวสุมาลี อิ่มศิลป์, นางสาวแพน นาคท่าโพ, นายชัยพร คำเจริญคุณ และ นางสาวพรทิพย์ อาจิวิชัย
สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยนเรศวร

บทคัดย่อ

สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยนเรศวรจัดงาน NU Book Fair เป็นประจำทุกปี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านและคัดเลือกวัสดุสารสนเทศต่างๆเข้าห้องสมุด การจัดงานในปีที่ผ่านมา สำนักหอสมุดมักประสบปัญหาเกี่ยวกับการบริหารจัดการ กระบวนการต่างๆในการจัดงาน การจัดซื้อทรัพยากรสารสนเทศ ไม่สามารถตรวจสอบและควบคุมการใช้งบประมาณได้ จัดซื้อหนังสือซ้ำภายในงาน กระบวนการจัดซื้อล่าช้าส่งผลให้หนังสือออกให้บริการล่าช้า ไม่ทันกับความต้องการของผู้ใช้ สำนักหอสมุดจึงได้ปรับกระบวนการทำงานใหม่และพัฒนากระบวนการจัดซื้อหนังสือออนไลน์ขึ้น เพื่อช่วยในการบริหารจัดการการซื้อหนังสือภายในงาน สามารถตรวจสอบกระบวนการทำงานต่างๆได้ทุกขั้นตอน ตลอดจนมีระบบรายงานการจัดซื้อแบบ Real Time ทำให้ลดขั้นตอนและระยะเวลาในการทำงาน อีกทั้งผู้ปฏิบัติงาน ผู้เสนอซื้อ และร้านค้าต่างๆ สามารถตรวจสอบรายการที่มีการเสนอได้ผ่านเว็บไซต์อย่างสะดวกและรวดเร็ว

คำสำคัญ

การจัดหาทรัพยากรสารสนเทศ

ABSTRACT

Naresuan University Library holds NU Book Fair every year to promote reading and to provide a good opportunity for staff and students to select books for the library. Several problems occur during the event and throughout the fiscal year. These include process and management problems; inability to check and control the budget usage, repeating order of the books; and delayed purchasing process. To solve these problems all the working processes need to be reorganized and information technology is employed as a major tool. As a result an online purchasing database has been developed. By working through this database the librarian, the staff and the student can check and control the budget. They can visualize real time reports of the books selected by themselves and by the others. The working process and time are much reduced. In addition the vendors can simultaneously check their orders.

KEYWORDS

book fair

บทนำ

สำนักหอสมุดเป็นแหล่งรวมทรัพยากรสารสนเทศต่าง ๆ เพื่อให้บริการแก่อาจารย์ นิสิต และเจ้าหน้าที่ภายในมหาวิทยาลัย เพื่อให้ได้สารสนเทศที่ตรงกับความต้องการและทันสมัยอยู่เสมอ สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยนครราชสีมาจัดงาน NU Book Fair โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน และเป็นทางเลือกให้อาจารย์ นิสิตและบุคลากรภายในมหาวิทยาลัย รวมถึงหน่วยงานต่าง ๆ ในเขตภาคเหนือตอนล่าง มีโอกาสเลือกซื้อหนังสือจากสำนักพิมพ์ต่าง ๆ เพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอน และที่สำคัญยิ่งคือเป็นช่องทางที่สำนักหอสมุดใช้ในการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศต่าง ๆ เข้าห้องสมุด ลักษณะและรูปแบบการจัดงานมีการปรับเปลี่ยนตามความเหมาะสมของแต่ละยุคสมัย แต่ผลการดำเนินงานที่ผ่านมาเกิดปัญหาในการทำงานซ้ำ ๆ เป็นประจำทุกปี เนื่องจากจัดงานแล้วไม่มีผู้เข้าร่วมงาน กิจกรรมต่าง ๆ ไม่ได้ได้รับความสนใจเท่าที่ควร ผู้ใช้ห้องสมุดไม่ให้ความร่วมมือในการเสนอแนะหนังสือเข้าห้องสมุด จากการประเมินผลในปีที่ผ่านมาทำให้ทราบว่า ผู้ใช้ส่วนใหญ่ไม่ทราบว่ามีการจัดงานและการออกร้านขายหนังสือ กิจกรรมที่จัดในงานไม่น่าสนใจ มีการเสนอแนะซื้อหนังสือแล้วแต่ห้องสมุดไม่จัดซื้อให้โดยไม่แจ้งเหตุผล หนังสือที่จัดซื้อออกให้บริการล่าช้าไม่ทันกับความต้องการใช้ และปัญหาสำหรับผู้ปฏิบัติงานคือไม่สามารถควบคุมการใช้เงินงบประมาณได้ การสั่งซื้อล่าช้า ส่งผลให้หนังสือออกให้บริการล่าช้า ประสบปัญหาซ้ำ ๆ เช่นนี้ตลอดมา

สำนักหอสมุดได้ตระหนักถึงปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น และได้พยายามหาวิธีการแก้ปัญหาโดยได้นำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาช่วยในการบริหารจัดการงานพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ และปรับกระบวนการทำงานใหม่ทั้งหมด โดยนำปัญหาจากการทำงานที่ผ่านมาเป็นโจทย์ในการกำหนดทิศทางการทำงาน และนำเครื่องมือต่าง ๆ มาช่วยในการแก้ไขปัญหาเพื่อให้สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น จากผลการดำเนินงานที่ผ่านมา สรุปปัญหาต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

- การประชาสัมพันธ์งาน NU Book Fair น้อยเกินไป
- กิจกรรมต่าง ๆ ภายในงานไม่ได้รับความสนใจ มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมน้อย
- ผู้เสนอซื้อหนังสือมีน้อย อีกทั้งไม่มีระบบแจ้งการจัดซื้อให้ผู้ใช้บริการทราบ ทำให้ผู้ใช้ไม่ทราบว่าหนังสือที่ตนเสนอ ได้รับการพิจารณาหรือไม่
- หนังสือที่จัดซื้อ ล่าช้าไม่ทันกับความต้องการของผู้ใช้ และซื้อหนังสือไม่ตรงกับความต้องการของผู้ใช้
- ซื้อหนังสือซ้ำกับหนังสือที่มีอยู่แล้วในห้องสมุด และหนังสือซ้ำกันเองในงานเป็นจำนวนมาก
- การบริหารจัดการงบประมาณทำได้ล่าช้า และเกิดปัญหาการมียอดสั่งซื้อเกินงบประมาณที่มี

อยู่

วัตถุประสงค์

จัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านและจัดหาทรัพยากรเข้าห้องสมุด โดยนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารจัดการในงาน NU Book Fair เพื่อลดระยะเวลาในการทำงาน ตรวจสอบความซ้ำซ้อนของการเสนอซื้อ จัดการและควบคุมการใช้งบประมาณของแต่ละคณะ และสามารถแสดงรายงานผลการสั่งซื้อแบบออนไลน์ได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

ขั้นตอนและวิธีการดำเนินงาน

1. **กำหนดรูปแบบและกิจกรรม:** เน้นการคัดเลือกหนังสือเข้าห้องสมุดมากยิ่งขึ้น ลดกิจกรรมต่างๆ น้อยลงแต่ยังคงมีการจัดเสวนาจากนักเขียนที่มีชื่อเสียง คณะต่างๆ และนิสิตมีส่วนร่วมมากยิ่งขึ้น
2. **ประชาสัมพันธ์โครงการ:** เพิ่มระยะเวลาในการประชาสัมพันธ์งาน และประชาสัมพันธ์หลากหลายช่องทางมากยิ่งขึ้น โดยเพิ่มในส่วนของการติดป้ายประชาสัมพันธ์กลางถนนสายหลักในเมืองและการใช้รถวิ่งโฆษณาประชาสัมพันธ์งานไปตามถนนและสถานที่ต่างๆ ที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย
3. **จัดสรรเงินงบประมาณ:** จัดสรรงบประมาณโดยอิงค่าธรรมเนียมการศึกษาเป็นหลัก และงบประมาณของแต่ละคณะจะถูกแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ ร้อยละ 70 จัดสรรให้อาจารย์เป็นผู้เสนอรายชื่อ และร้อยละ 30 จัดสรรให้นิสิตเป็นผู้เสนอรายชื่อ ส่วนรายชื่อหนังสือที่เสนอโดยบุคลากรจะใช้งบประมาณของสำนักหอสมุดในการจัดซื้อ
4. **ใช้ระบบคู่มือในการเสนอรายชื่อหนังสือ:** คณะต่างๆ จะได้รับคู่มือเท่ากับจำนวนงบประมาณที่ได้รับจัดสรร คู่มือจะถูกแนบไว้กับใบเสนอรายชื่อหนังสือที่อาจารย์เป็นผู้คัดเลือก(รูปที่1) หากตรวจสอบแล้วไม่เข้ากับหนังสือที่มีอยู่แล้วและเป็นไปตามเกณฑ์การคัดเลือกหนังสือ ใบเสนอรายชื่อหนังสือที่มีคู่มือแนบอยู่จะได้รับการจัดซื้อเลย และยอดการใช้จ่ายของคู่มือนี้ก็จะถูกนำไปหักออกจากงบประมาณของคณะ (ส่วนของร้อยละ 70) สำหรับนิสิตไม่ต้องใช้คู่มือ นิสิตทุกคนสามารถเขียนใบเสนอรายชื่อหนังสือได้เลย โดยต้องระบุคณะที่ตนเองสังกัดด้วย ซึ่งการสั่งซื้อหนังสือที่เสนอโดยนิสิตจะถูกหักเป็นยอดค่าใช้จ่ายจากส่วนร้อยละ 30 ของคณะที่นิสิตสังกัดอยู่ สำหรับอาจารย์ที่ไม่ได้รับการจัดสรรคู่มือจากคณะก็สามารถเสนอรายชื่อหนังสือได้เช่นกัน โดยการจัดซื้อในส่วนนี้จะใช้งบประมาณจากส่วนของสำนักหอสมุด
5. **พัฒนาโปรแกรมช่วยในการบริหารงานจัดซื้อหนังสือแบบออนไลน์:** ออกแบบและพัฒนาโปรแกรมจัดซื้อออนไลน์ด้วยเว็บเบสเทคโนโลยี สำหรับจัดการข้อมูลร้านค้า ข้อมูลคณะและภาควิชา ข้อมูลผู้เสนอแนะ ข้อมูลการจัดสรรเงินงบประมาณของคณะ ผู้ปฏิบัติงานสามารถบันทึก ลบ และแก้ไขรายการเสนอซื้อหนังสือผ่านระบบจัดซื้อออนไลน์ มีระบบสืบค้นและรายงานผลสำหรับบุคคลทั่วไป ทำให้สามารถตรวจสอบรายการสั่งซื้อได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว อาจารย์และนิสิตสามารถตรวจสอบยอดรวมของการใช้จ่ายงบประมาณของคณะ อีกทั้งร้านค้าสามารถตรวจสอบรายการสั่งซื้อด้วยตนเองได้ตลอดเวลาอีกด้วย (รูปที่2)

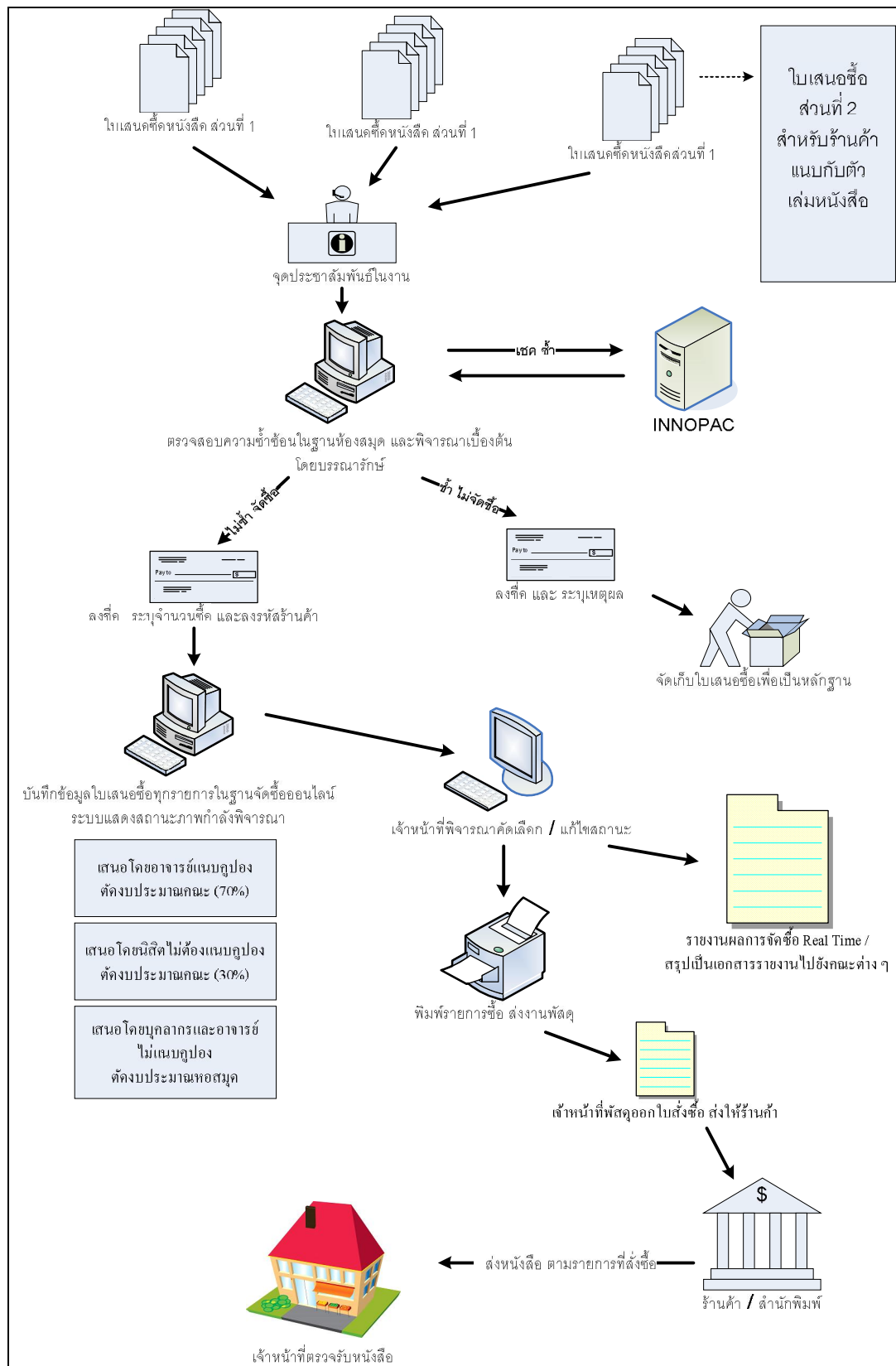
6. จัดทีมงานประจำหน่วยต่าง ๆ: จัดทีมงานประจำหน่วยต่าง ๆ มีการทำความเข้าใจร่วมกัน มีผู้ประสานงานประจำแต่ละกลุ่ม ตั้งแต่งานประชาสัมพันธ์ งานจัดอาคารสถานที่ บรรณารักษ์ ตรวจสอบความเข้าช้อนและตัดสินใจเบื้องต้น งานบันทึกข้อมูล งานพัสดุและธุรการ (รูปที่3)

แบบฟอร์มเสนอรายชื่อหนังสือเพื่อจัดซื้อเข้าสำนักหอสมุด		ส่วนที่ 1		ชื่อร้านค้า (ระบุรหัสร้านค้า)		
☐ อาจารย์	ชื่อ-นามสกุล	คณะหน่วยงาน	ภาควิชา	100		
☐ นิสิต	ลายเซ็น					
☐ บุคลากร						
ชื่อเรื่อง (Title)	ผู้แต่ง (Authors/Editors)	ปีพิมพ์	ISBN	ราคาสุทธิหลังจาก ลดราคาแล้ว	ส่วนลด %	จำนวน เล่ม
ผลการพิจารณา (เฉพาะเจ้าหน้าที่)		☐ ชื่อ	☐ ไม่ชื่อ เหตุผล			
 ส่วนที่ 2			สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยนครสวรรค์ (ส่วนนี้สำหรับร้านค้า ใช้ติดไว้กับตัวเล่ม)			100

รูปที่ 1 ใบเสนอรายชื่อหนังสือใน NU Book Fair

ส่วนสรุป รายการเสนอชื่อทั้งหมด สรุปรายการสั่งซื้อแยกตามร้านค้า สรุปรายการสั่งซื้อแยกตามคณะ สรุปรายการสั่งซื้อแยกตามภาควิชา สรุปรายการสั่งซื้อทั้งหมด สรุปการใช้งบประมาณ(คณะ) ร้านค้า(รหัส ข้อมูล) เข้าสู่ระบบ	ยินดีต้อนรับคุณผู้มาเยือน ค้นหาจาก title Search มีรายการเสนอชื่อจำนวน 3489 รายการ มีรายชื่อดังนี้ กำลังแสดงหน้าที่ 1/175 [หน้าถัดไป = 2] 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100 101 102 103 104 105 106 107 108 109 110 111 112 113 114 115 116 117 118 119 120 121 122 123 124 125 126 127 128 129 130 131 132 133 134 135 136 137 138 139 140 141 142 143 144 145 146 147 148 149 150 151 152 153 154 155 156 157 158 159 160 161 162 163 164 165 166 167 168 169 170 171 172 173 174 175																												
	<table border="1"> <thead> <tr> <th>ใบสั่งซื้อ</th> <th>ชื่อเรื่อง</th> <th>ผู้แต่ง</th> <th>ปีพิมพ์</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>6182</td> <td>Aspects of Western Civilizations: Problems and Sources in History, Volume 2</td> <td>Perry M. Roge</td> <td>2008</td> </tr> <tr> <td>3067</td> <td>E.explore space travel</td> <td>Jayne Miller</td> <td>2008</td> </tr> <tr> <td>3227</td> <td>Modern Biotechnology: Connecting Innovations in Microbiology and Biochemistry to Engineering Fundamentals</td> <td>Mosier</td> <td>2009</td> </tr> <tr> <td>3065</td> <td>Night Sky Atlas</td> <td>Jacqueline Mitton</td> <td>2007</td> </tr> <tr> <td>3084</td> <td>Physical Science Teacher Edition</td> <td>David V.Frank</td> <td>2009</td> </tr> <tr> <td>1560</td> <td>The Learning Advantage</td> <td>Karen Mantyla</td> <td>2009</td> </tr> </tbody> </table>	ใบสั่งซื้อ	ชื่อเรื่อง	ผู้แต่ง	ปีพิมพ์	6182	Aspects of Western Civilizations: Problems and Sources in History, Volume 2	Perry M. Roge	2008	3067	E.explore space travel	Jayne Miller	2008	3227	Modern Biotechnology: Connecting Innovations in Microbiology and Biochemistry to Engineering Fundamentals	Mosier	2009	3065	Night Sky Atlas	Jacqueline Mitton	2007	3084	Physical Science Teacher Edition	David V.Frank	2009	1560	The Learning Advantage	Karen Mantyla	2009
ใบสั่งซื้อ	ชื่อเรื่อง	ผู้แต่ง	ปีพิมพ์																										
6182	Aspects of Western Civilizations: Problems and Sources in History, Volume 2	Perry M. Roge	2008																										
3067	E.explore space travel	Jayne Miller	2008																										
3227	Modern Biotechnology: Connecting Innovations in Microbiology and Biochemistry to Engineering Fundamentals	Mosier	2009																										
3065	Night Sky Atlas	Jacqueline Mitton	2007																										
3084	Physical Science Teacher Edition	David V.Frank	2009																										
1560	The Learning Advantage	Karen Mantyla	2009																										

รูปที่ 2 หน้าจอแสดงโปรแกรมระบบบริหารงานจัดซื้อออนไลน์

รูปที่ 3 Work Flow แสดงขั้นตอนการทำงานจัดซื้อหนังสือใน NU Book Fair

อภิปรายผล สรุปผลและข้อเสนอแนะ

จากการปรับกระบวนการและวิธีการทำงานใหม่ จัดทีมงานรับผิดชอบในแต่ละหน้าที่ชัดเจนขึ้น ทำงานประสานงานร่วมมือกันเป็นระบบมากยิ่งขึ้น ทำให้เมื่อเกิดปัญหาแต่ละจุด ทีมงานสามารถแก้ไขปัญหาและส่งต่อกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเมื่อนำระบบบริหารจัดการจัดซื้อออนไลน์เข้ามาใช้ในงานจัดหาทรัพยากรสารสนเทศแทนการจัดหาแบบเดิม ทำให้สามารถบริหารจัดการและควบคุมงบประมาณของสำนักหอสมุดได้อย่างมีประสิทธิภาพ เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานมีข้อมูลเปรียบเทียบเพื่อตัดสินใจเลือกซื้อ ลดระยะเวลาในการทำงาน สามารถตรวจสอบและควบคุมการใช้งบประมาณตลอดจนสามารถรายงานผลการสั่งซื้อได้อย่างรวดเร็ว จึงทำให้การจัดหาทรัพยากรสารสนเทศเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สะดวก และรวดเร็วมากยิ่งขึ้น อีกทั้งสามารถนำหนังสือใหม่ออกให้บริการได้เร็วยิ่งขึ้น และการเบิกจ่ายงบประมาณเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยพบว่าในช่วงไตรมาสที่สองของปีงบประมาณ การเบิกจ่ายงบประมาณสามารถดำเนินไปได้กว่าร้อยละ 90 ทั้งนี้ส่วนหนึ่งเป็นเพราะการเสนอรายชื่อหนังสือส่วนใหญ่สามารถดำเนินการได้ภายในช่วงของการจัดงาน ซึ่งโดยปกติแล้วจะต้องใช้เวลาหลายเดือนในการออกรายชื่อหนังสือที่จะส่งมาจากคณะต่างๆ

จากการนำระบบบริหารจัดการจัดซื้อออนไลน์เข้ามาใช้ในการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศ ในงาน Book Fair นี้ พบว่ายังมีข้อที่ควรปรับปรุงอยู่อีกบางประการ ได้แก่ การทำความเข้าใจเพิ่มเติมกับคณะและร้านค้าในการเสนอรายชื่อหนังสือโดยวิธีการใช้คู่มือ การลดข้อผิดพลาดในการใช้โปรแกรมของผู้ปฏิบัติงาน และการพัฒนาโปรแกรมระบบบริหารจัดการจัดซื้อออนไลน์ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้นและสามารถบูรณาการเข้ากับงานพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศในทุกๆด้านได้ต่อไป

บรรณานุกรม

ระบบบริหารงานจัดซื้อออนไลน์ สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยนเรศวร. (2553). พิษณุโลก :

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยนเรศวร.

รายงานสรุปโครงการส่งเสริมการอ่าน : NU Book Fair (ทส 4-01). (2553). พิษณุโลก : สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยนเรศวร.

รายงานผลการใช้จ่ายงบประมาณแผ่นดิน. (2553, 21 เมษายน). กองคลัง มหาวิทยาลัยนเรศวร.